

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Planeringsavdelningen
Nina Aldén, Hållbarhetsstrateg
nina.alden@habo.se

Håbo kommuns Hållbarhetsrapport 2022

Innehåll

1.	Sammanfattning	3
2.	Inledning	4
3.	Genomförande med samverkan	5
3.1.	Förbättra den kontinuerliga uppföljningen av kommunens hållbarhetsarbete	5
3.2.	Öka den aktiva strategiska styrningen	5
4.	Ekologisk hållbarhet	6
4.1.	Fossilbränslefri kommun	6
4.2.	Rent vatten för alla	11
4.3.	Naturmiljöer med mångfald	14
5.	Social hållbarhet	17
5.1.	Delaktighet	17
5.2.	Jämlikhet	19
5.3.	Trygga mötesplatser för alla	20
5.4.	God hälsa och arbetsmiljö	22
6.	Ekonomisk hållbarhet	26
6.1.	Hållbara inköp	26
6.2.	Struktur och system	29
6.3.	God etik och moral	30

1. Sammanfattning

All verksamhet i Håbo kommun ska ta sin utgångspunkt i en långsiktigt hållbar utveckling och kommunens vision, *Vårt framtida Håbo*. En av inriktningarna i vår vision är att i hållbara Håbo finns det goda livet. Visionen hanterar de tre dimensionerna ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Visionen om hållbara Håbo och *hållbarhetsstrategin* är vårt sätt att möta de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Genom att jobba ekonomiskt långsiktigt och kvalitetssäkra arbetet med naturens bästa som mål uppnår Håbo kommun en hållbar samhällsutveckling och bidrar till de lokala, nationella och globala mål som finns.

Under 2022 har arbetet fortsatt med att tydligare koppla de aktiviteter våra verksamheter utför, till de globala målen och Agenda 2030. Ett stöd i detta är att rekryteringen av en hållbarhetsstrateg har slutförts. Ett arbete för att stärka kompetensen, organisationen och det tekniska systemstödet för planering och uppföljning av hållbarhetsarbetet har inletts. Ett flertal styrdokument för ökad hållbarhet i kommunen har antagits av kommunfullmäktige och ytterligare fler har inletts med fortsättning under 2023. De höga energipriserna har lett till en ökad takt och ambition i arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter. Omställningen till fossilfria bränslen till 2030 går dock inte i önskvärd takt, och en tydligare samordning för detta behövs.

Ett arbete med en vägledning för att ställa bättre hållbarhetskrav vid upphandling har inletts. Heltidsresan – en process för att omvandla deltids- och visstidsanställda till heltids tillsvidareanställda - har påbörjats på flera håll i kommunen. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser, tillhandahålla stöd för livets olika skeden och öka delaktighet och jämlikhet. Kommunen är med i projektet Glokala Sverige, ett kommunikations- och utbildningsprojekt som ska öka engagemanget och kunskapen om FN:s globala mål och Agenda 2030.

2. Inledning

Håbo kommun arbetar för att vara en hållbar tillväxtkommun där vi tar vårt långsiktiga ansvar för ekonomi, invånare, natur och klimat. Visionen om hållbara Håbo och hållbarhetsstrategin är vårt sätt att möta de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Håbo kommuns hållbarhetsstrategi syftar till att vägleda kommunens verksamheter, bolag och aktörer verksamma inom Håbo kommun till ett hållbart Håbo. Den är ett strategidokument där Håbo kommuns gemensamma vilja, långsiktiga visioner och målsättningar pekas ut för att visa vad vi tillsammans behöver och ska fokusera på.

Hållbarhetsstrategin tar avstamp i de tre hållbarhetsdimensionerna: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Den innehåller 11 inriktningar och 28 övergripande mål. ”Genomförande med samverkan” skär igenom samtliga dimensioner och är övergripande för alla inriktningar. Hållbarhetstårtan nedan (Bild 1) illustrerar hållbarhetsstrategins inriktningar för respektive hållbarhetsdimension, hur de samspelar och är beroende av varandra och hur de förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Bild 1 visar hur hållbarhetsstrategin är uppbyggd i enlighet med "hållbarhetstårtan", och hur den förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen

Arbetet med Hållbara Håbo ska följas upp och utvärderas årligen genom denna hållbarhetsrapport. Följande redovisning innehåller en samlad bild av kommunens hållbarhetsarbete. Varje perspektiv inleds med visionstexten och målen från hållbarhetsstrategin, följt av beskrivningar av förvaltningarnas arbete för att målen inom varje inriktningsområde ska uppnås. För att möjliggöra en jämförelse med andra kommuner har ett eller flera nyckeltal hämtats från nationella databasen Kolada, som kopplar utvalda indikatorer till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Detta medför tyvärr ett tidsglapp, då data inte alltid är tillgänglig. I vissa fall redovisas även data från andra källor.

3. Genomförande med samverkan

Samverkan och transparens ska genomsyra Håbo kommuns hållbarhetsarbete och utgöra grunden för samhällets ekologiska, sociala och ekonomiska utveckling. Fokus ska vara på genomförandet. Tillsammans ska vi klara de utmaningar vi står inför och ingen ska lämnas utanför. Uppföljning är en naturlig del av arbetet där kunskap och goda exempel ska spridas.

För att uppnå genomförande med samverkan ska vi:

- Förbättra den kontinuerliga uppföljningen av kommunens hållbarhetsarbete genom att integrera det i befintliga styr- och ledningsprocesser och system.
- Öka den aktiva strategiska styrningen genom att göra det lätt att göra rätt samt genom kontinuerlig utbildning.

3.1. Förbättra den kontinuerliga uppföljningen av kommunens hållbarhetsarbete

Under 2022 påbörjades arbetet med att ta fram en struktur och arbetssätt för denna första uppföljning av hållbarhetsstrategin. Bland annat har ett arbete inletts för att utveckla det tekniska systemstödet för kommunens hållbarhetsarbete. Förhoppningen är att förenkla den återrapportering som är beslutad i hållbarhetsstrategin. Arbetet förväntas pågå under stora delar av 2023 och utvecklas inför kommande hållbarhetsrapporter.

Under året har även insatser inletts för att utveckla arbetet med de tjänsteskrivelser som ligger till grund för politiska beslut. Arbetet syftar till att mynna ut i en uppdaterad vägledning för att beskriva konsekvenser som har relevans för de olika hållbarhetsdimensionerna. Arbetet är pågående.

Ovan angivna insatser förväntas påverka samtliga hållbarhetsdimensioner genom att utveckla förutsättningarna för att integrera hållbarhet vid styrning och ledning i kommunen.

3.2. Öka den aktiva strategiska styrningen

För att samordna och stötta genomförandet av hållbarhetsstrategin anställdes under 2022 en hållbarhetsstrateg. Hållbarhetsstrategen är placerad på samhällsbyggnadsförvaltningen, men arbetar kommunövergripande.

Följande styrdokument med koppling till hållbar utveckling har beslutats av kommunen 2022:

- *Vision (reviderad)* - Visionen sätter riktningen för kommunens utveckling, och den gör tydligt att Håbo ska utvecklas i en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar riktning.
- *Översiktsplan* - Översiktsplanen sätter den geografiska riktningen för kommunens utveckling. Även här är det tydligt att hållbarhetsaspekterna ska genomsyra samhällsbyggnad.
- *Bostadsförsörjningsprogram* - I bostadsförsörjningsprogrammet finns det bland annat riktlinjer för hållbart byggande.
- *Naturvårdsplan* - Naturvårdsplanen utgör ett viktigt kunskapsunderlag för att skydda värdefulla natur- och rekreationsvärden i kommunen.
- *Avfallsplan* – Avfallsplanen med tillhörande mål och handlingsplan utgör ett viktigt verktyg för utvecklingen av cirkulära materialflöden i kommunen. Två utvecklingsområden utgår ifrån avfallstrappans olika steg; *Förebyggande och återanvändning* samt *Från avfall till resurs*. Det tredje utvecklingsområdet, *Minskad miljöpåverkan*, fokuserar på nedskräpning och en giftfri miljö. Det fjärde utvecklingsområdet, *Tillgänglighet och service*, stöttar de andra utvecklingsområdena med det mänskliga användarperspektivet.

4. Ekologisk hållbarhet

Håbo kommun har tecknat politiskt antagna hållbarhetslöften hos länsstyrelsen. Löftena syftar till att stärka fokus och samverkan i miljöarbetet och därmed öka åtgärdstakten för att nå de miljömål som är uppsatta. År 2019 tecknades hållbarhetslöften för minskad klimatpåverkan, 2020 för ekosystem och biologisk mångfald och 2021 för vatten. 2022 har kommunen deltagit vid ett dialogmöte hos länsstyrelsen för att ta fram hållbarhetslöften för nästa åtgärdsområde, samhällsutveckling. Genom hållbarhetslöftena förbinder sig kommunen att genomföra ett antal åtgärder. De redan tecknade och framtida löftena fungerar som fortsatt handlingsplan och uppföljning för kommunens arbete med ekologisk hållbarhet.

4.1. Fossilbränslefri kommun

År 2030 har Håbo kommun ställt om mot en hållbar framtid. Den kommunala organisationen är fossilbränslefri och visar vägen för det övriga samhället som ska nå samma mål 2050. Vi bygger upp energi och effektsmarta alternativ och visar fördelarna med fossilbränslefrihet. Väl genomtänkt planering av bebyggelse minskar behovet av bilresor och underlättar för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik.

För att uppnå fossilbränslefrihet ska vi:

Minska andelen fossilberoende fordon genom att säkerställa möjligheterna till förnyelsebara drivmedel, ställa krav på leverantörer samt samspela med näringsliv och invånare.

- Öka andelen förnybar energi genom att ställa krav och öka den egenproducerade energin.
- Minska utsläppen av växthusgaser genom att göra hållbara val och tydliga prioriteringar för begränsad klimatpåverkan vid planering och genomförande av bebyggelse och infrastruktur.
- Minska energi- och effektanvändningen genom att energi- och effekteffektivisera byggnader och verksamheter samt anpassa användningen så att vi bara använder den energi som vi behöver.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med Länsstyrelsen inom följande åtgärder för minskad klimatpåverkan 2019-2022:

- Öka gång och cykling
- Fossilfria tjänstefordon
- Minska energi- och effektanvändning för fastigheter och verksamheter
- Minska effekttoppar för el
- Öka produktionen och användningen av återvunnen eller förnybar energi och av fossilfria drivmedel.

Dessa löften har fungerat som en handlingsplan för arbetet med fossilbränslefri kommun. Nya löften kommer tecknas för perioden 2023-2027.

Vårt arbete med fossilbränslefri kommun bidrar främst till följande globala mål:

4.1.1. Minska andelen fossilberoende fordon

Håbo kommun har som målsättning att kommunens egna verksamheter ska vara fossilbränslefria år 2030. Kommunen ska på så sätt vägleda det övriga samhället mot en övergång till en helt fossilbränslefri kommun 2050. Samhällets förbränning av fossila bränslen leder till utsläpp av koldioxid till atmosfären och genom att minska användningen av fossila bränslen minskar också dessa utsläpp.

Ett arbete har inletts för att styra kommunens fordonssflotta till fossilfria bränslen. Detta arbete går långsamt, då det saknas en tydlig samordning för omställningen. Andelen fordon som inte är beroende av fossila bränslen (exempelvis godkända för HVO 100) var 54,2 procent 2021 (se tabell 1). Dock finns ännu ingen tankstation för HVO 100 i kommunen, vilket medför att de istället tankas med reduktionspliktig diesel. Trenden för koldioxidutsläpp från tjänsteresor visar att utsläppen ökat det senaste året, både totalt (165 785 kg CO₂) och per medarbetare (96 kg CO₂) (Bild 2).

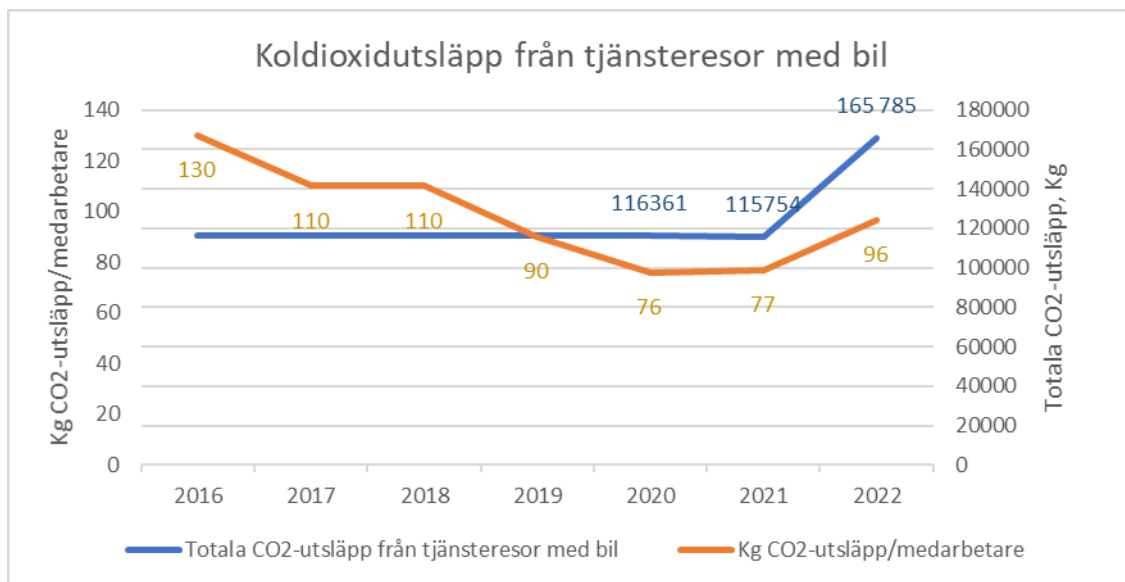

Bild 2 Visar koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil. Observera att de totala utsläppen redovisas endast från 2020, och från 2020 används en annan metod för att beräkna utsläppen per medarbetare (Källor: 2016-2020: Sveriges Ekokommuner, 2020-2022: OKQ8).

Inom socialförvaltningen används kollektivtrafik och cykel i allt större utsträckning. Elcykel har blivit ett populärt alternativ till bil och planer på fler elcyklar finns. Hemtjänsten använder sig av en stängd bilpool som leasas av ett upphandlat företag. En omställning av denna bilpool i fossilbränslefri riktning kommer ske inom snar framtid.

Lokalvårdsenheten kör fossilfritt med sina fordon och samåker enligt uträknad plan till de objekt som rengörs. Erfarenheter från lokalvårdens mobilitet bör tas tillvara av andra enheter som är i behov av att vara mobila.

Tabell 1 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att minska andelen fossilberoende fordon. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
13	Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (-2020)	43,4	38,1	42,7	38,5	
13	Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%) (-2020)	15,2	15,9	15,1	16,3	
13	Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)				10,8	15,2
13	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)				44,9	54,2

4.1.2. Öka andelen förnybar energi

Solcellsanläggningen på kommunhuset producerade 39 900 kWh under 2022 (Bild 3). Installation av fler solcellsanläggningar ska genomföras utifrån tidigare gjorda kartläggningar men också som en naturlig del vid planeringen och produktionen av nya fastigheter. Ett projekt för att kartlägga möjligheterna till markbaserad solcellspark har inletts.

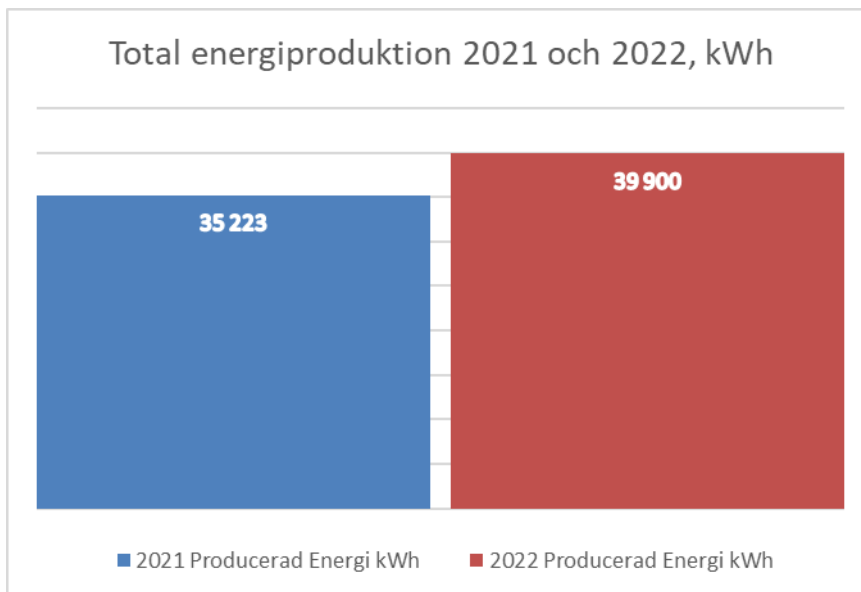

Bild 3 visar energiproduktionen för 2021 och 2022 från solcellsanläggningen på kommunhuset (källa: E.ON Navigator, 2022)

Tabell 2 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka andelen förnybar energi. De grå cellerna är från kommunens egna uppgifter.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
7	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	98,7	99,1	99,2	99,0	98,0

4.1.3. Minska utsläppen av växthusgaser

De verksamheter som har möjligheten att delvis fortsatt arbeta hemifrån innebär minskade resor till och från jobbet. Digitala möten fortsätter att ersätta vissa fysiska möten framförallt med aktörer utanför kommunen, vilket innebär mindre resande till andra orter.

Övergång till allt flera eldrivna fordon krävs att kommunens olika fastigheter förses med laddplatser som även bör kunna nyttjas mot ersättning av allmänheten de tider då de annars står outnyttjade. Detta är extra viktigt då Håbos invånare kör förhållandevis mycket bil.

Under 2022 intensifierades arbetet med att se över det befintliga busslinjenätet och lansera ett nytt som är anpassat till dagens utmaningar. Inom projektet har en resvaneundersökning (RVU) genomförts som kartlägger invånarnas resvanor och ger en grund att utgå ifrån i arbetet. RVU:n visar att Håbo har en stark bilnorm (Bild 4 och 5).

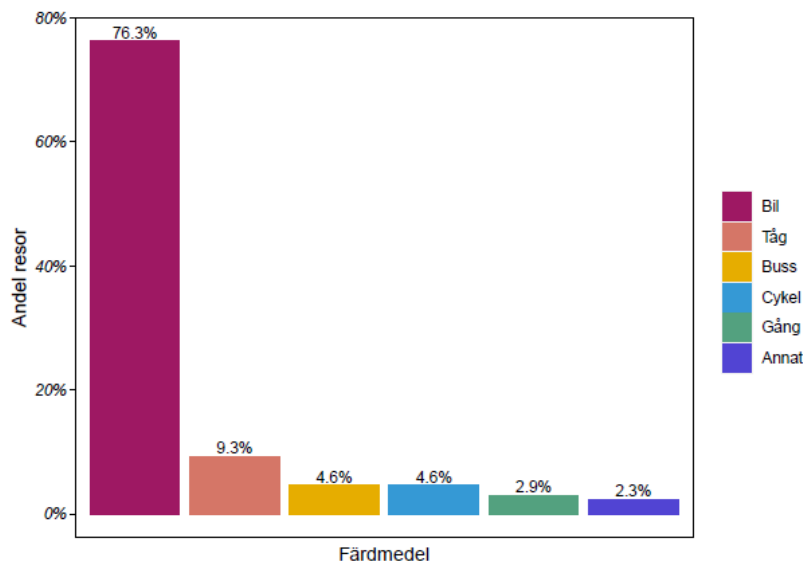

Bild 4 Resornas fördelning av huvudfärdmedel sett till antalet resor. Notera att kollektivtrafik är redovisat uppdelat på buss och tåg (källa: RVU 2022).

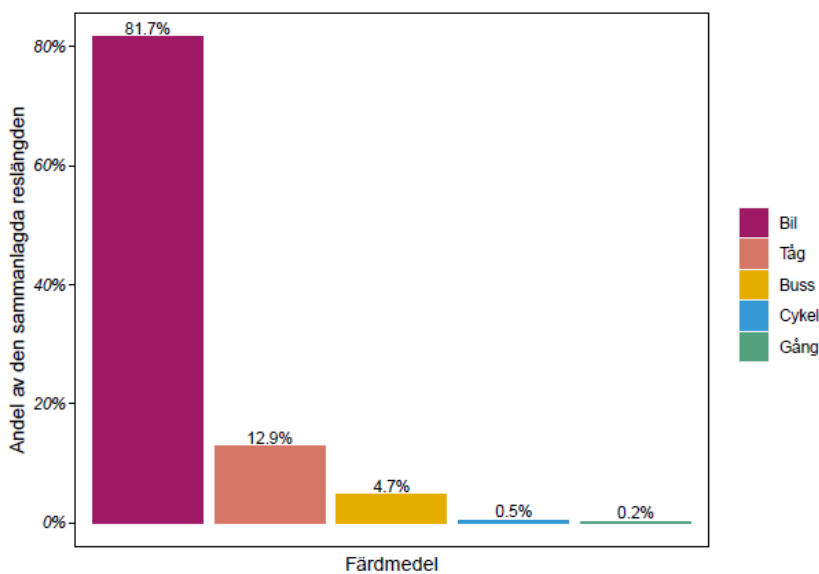

Bild 5 Resornas fördelning av huvudfärdmedel sett till den sammanlagda reslängden. Notera att annat färdmedel inte är redovisat eftersom information om reslängd saknas för dessa resor (källa: RVU 2022).

Tabell 3 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att minska utsläppen av växthusgaser. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
9	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	81,6	84,7	84,7	84,8	
11	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv.	10,2	9,5	8,6	7,9	
11	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	215 553	204 412	188 472	173 564	
11	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv.	1,51	1,41	1,28	1,25	
11	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	31 865	30 436	28 144	27 495	
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	3,77	3,77	3,68	3,40	
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	79 521	81 330	80 807	74 859	
13	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv.	754,8	753,9	724,2	675,1	693,7

4.1.4. Minska energi- och effektanvändningen

Kommunen har under året arbetat med att minska förbrukningen av såväl el som fjärrvärme i våra verksamhetslokaler. En framgångsfaktor är ett intensifierat samarbete mellan fastighetsenheten och skola, vård omsorg och kultur för att kunna optimera drifttider för framför allt ventilationen. Arbetet har resulterat i minskad energiåtgång, både i förhållande till tidigare år och till prognostiserad elförbrukning (Bild 6 och 7). Detta arbete kommer att fortsätta och utökas framöver. Bland annat kan arbetsmetoder i storköken i kombination med visst utbyte till modern köksutrustning leda till minskad energiåtgång.

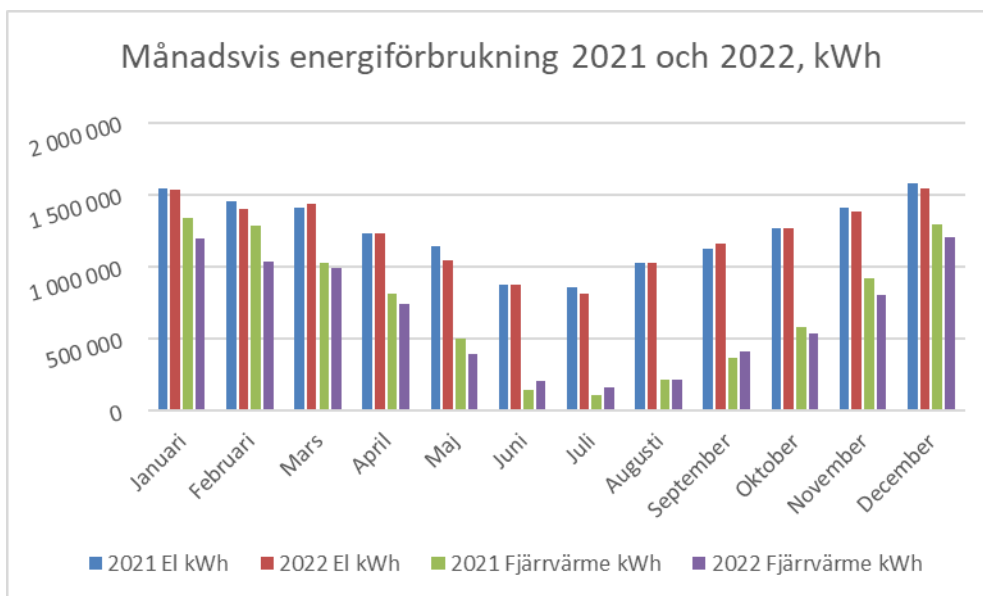

Bild 6 visar energiförbrukningen (el respektive fjärrvärme) från kommunens verksamheter 2021 och 2022 (källa: E.ON Navigator, 2022).

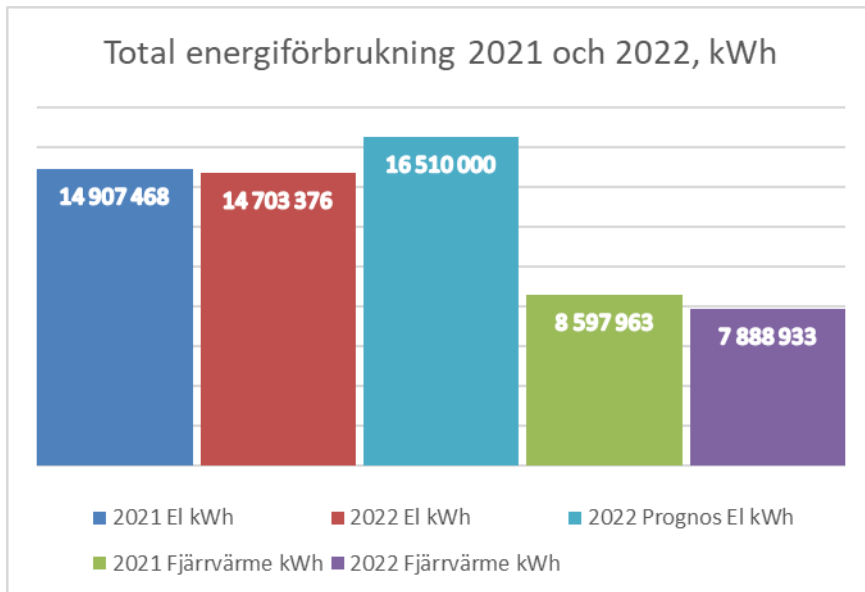

Bild 7 visar totala energiförbrukningen (el respektive fjärrvärme) från kommunens verksamheter 2021 och 2022, samt prognostiserad elförbrukning för 2022 (källa: E.ON Navigator, 2022).

Tabell 4 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att minska energi- och effektanvändningen. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
7	Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	150	307	191	171	149
7	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	98,7	99,1	99,2	99,0	98,0
7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv.		28	27	25	

4.2. Rent vatten för alla

Året är 2030 och Håbo kommuns vattenförekomster har en god ekologisk och kemisk kvalitet med fungerande ekosystemtjänster. Vi har en långsiktigt säkrad och klimatanpassad dricksvattenförsörjning och ett välorganiserat vattenarbete på kommunal och regional nivå. Strävan efter giftfria vatten, ingen övergödning, fungerande ekosystem och tillgängliga vattenmiljöer är kontinuerlig. Vatten av god kvalitet är en av grundförutsättningarna för det goda livet i Håbo.

För att uppnå rent vatten för alla ska vi:

- Säkerställa en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning genom robusta försörjningssystem, gynna naturlig vattenrening och skydda vattentäkter.
- Minska gifters och övergödningens påverkan på yt- och grundvatten genom medvetna val, bred samverkan, hållbar planering och förvaltning samt en aktiv tillsyn.
- Öka tillgången till vattenmiljöer för alla genom långsiktig planering och ett hållbart nyttjande där vattenmiljöerna ses som en resurs för rekreation och naturupplevelse.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med Länsstyrelsen inom följande åtgärder för vatten 2021-2024:

- Hållbar vattenplanering
- Öka kunskap och förståelse kopplat till näringsämnen
- Minska belastningen på yt- och grundvatten från förorenade områden och/eller pågående verksamheter
- Förstärka skyddet av länets vattenskyddsområden

Dessa löften fungerar som en handlingsplan för arbetet med rent vatten för alla.

Vårt arbete med rent vatten för alla bidrar främst till följande globala mål:

4.2.1. Säkerställa en långsiktig hållbar dricksvattenförsörjning

Som en del i strävan att långsiktigt säkra kvalitén på Håbo kommuns vattenresurser anställdes under året en vattenstrategi. Under 2022 har arbetet med en nödvattenplan fortskridit. Riskanalys och handlingsplaner har arbetats fram och nödvattenplanen kommer att färdigställas under 2023. Nästa steg är sedan att arbeta vidare med den praktiska nödvattenplaneringen för att säkerställa verksamheternas funktion vid en eventuell kris.

Kommunen planerar en revidering av VA-planen under 2023 där även dagvattenhantering ska ingå. Ett arbete kring klimatanpassad dricksvattenförsörjning inleddes redan 2020. Projektet tog fram en nulägesanalys som skulle ligga till grund för det fortsatta arbetet inom respektive verksamhet. Sedan dess är arbetet vilande och i behov av en översyn. Nödvattenplanen, VA-planen och klimatanpassad dricksvattenförsörjning är tre av de hållbarhetslöften inom vatten som Håbo kommun har tecknat med Länsstyrelsen.

Kommunen arbetar även för att öka medvetenheten om vattenanvändningen genom att installera undermätare i våra lokaler som har en vattenkrävande verksamhet, exempelvis våra produktionskök. Den pågående översynen av kommunens internhyressystem bör ge ett ökat utrymme för verksamheterna att påverka sina förbrukningar av främst el och vatten. 2022 års förbrukning av färskvatten i kommunala verksamheter (inklusive Håbohus) var 353228 m³ vatten. Något besparingsmål finns inte i dagsläget.

Tabell 5 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
6	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.2.2. Minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten

Kommunen utför rengöring nästan helt kemfritt sedan flera år tillbaka, vilket är ett viktigt steg i att minska kemikaliers påverkan på våra vattendrag. Pandemin har dock tvingat kommunen göra avsteg i avseendet handsprit och ytdesinfektion.

Håbo kommun samarbetar med Upplands-Bro och Sigtuna kommuner i ett LOVA- finansierat samverkansprojektet kring en åtgärdssamordnare för vatten. Projektet har under året bland annat arbetat för att få igång ett nätverk mellan hästgårdar kring gödselhantering. Åtgärdsarbetet utvecklas vidare och samordnas med andra vattensamverkans projekt och kommuner utanför projektet. Fysiska åtgärder är under planering och förväntas genomföras under 2023. Flertalet möten och studiebesök har anordnats under 2022 i syfte att öka kunskap och bidra med inspiration för vattenarbetet.

Kommunen har ett aktivt arbete kring att finna renande dagvattenlösningar för centrala Bålsta i Gröna dalen, men arbetet går långsamt på grund av dåliga markförhållanden och höga etableringskostnader. Det är dock av stor vikt att någon form av dagvattenlösning kommer på plats för att ny och befintlig bebyggelse inte ska påverka miljökvalitetsnormerna för vatten negativt. Åtgärder längs med Bistaån har genomförts (Balders hage 2021) och ytterligare åtgärder utreds och planeras för att reglera flöden och minska närsalters och kemikaliers påverkan på Mälaren. Utredningar har tidigare även genomförts gällande dagvattenflöden från Graneberg mot Ekillabäcken (2019) vilket var förhållandevis små, men som möjligtvis förändras med förändrad trafiklösning vid trafikplats Åsen. Inga utredningar eller åtgärder har genomförts gällande dagvatten från Slottskogen/Söderskogen.

Tabell 6 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
6	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

4.2.3. Öka tillgången till vattenmiljöer för alla

I Grönstrukturprogrammet finns fem aktiviteter till målområdet ”Säkerställ allmänt tillgängliga strandmiljöer”. Under 2022 har bland annat följande åtgärder vidtagits:

- Arbetet med att tillgängliggöra ett stigstråk runt Lillsjön har fortsatt.
- Kommunen blev beviljad statligt stöd via LONA för en förstudie kring en ny dragning av Upplandsleden mellan Håggeby - Skokloster camping - Skokloster slott. Förstudien kommer pågå under 2023-2024 och sker i samverkan med ledhuvudman Upplandsstiftelsen
- Vid Kalmarsandsbadet har omklädningsrum, kiosk och altan renoverats och tillgänglighetsanpassats, samt att en yta vid stranden har avsatts för kajakuthyrning. Detta bidrar till att öka badplatsens/strandens attraktionskraft.
- En ny slinga av Upplandsleden som gör det möjligt att komma ner till stranden vid Björkbacka/Lilla Ullfjärden har märkts upp. Invigning sker 2023

Under året påbörjade även kommunen en komplettering av ansökan för ett vattenskyddsområde.

Tabell 7 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka tillgången till vattenmiljöer. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
6	Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)		0,0		0,0	0,0

4.3. Naturmiljöer med mångfald

År 2030 bevaras och nyttjas den biologiska mångfalden i Håbo på ett hållbart sätt. Vi värnar naturens ekosystem för dagens och framtida generationer. Våra friluftsområden är utvecklade och vävs samman med tillgängliga grönområden. Håbo kommuns rika naturmiljöer är en tillgång och förvaltas ansvarsfullt och hållbart genom långsiktigt skydd och skötsel.

För att uppnå naturmiljöer med mångfald ska vi:

- Öka andelen skyddad natur genom att långsiktigt förvalta samt varsamt utveckla natur och vattenområden med höga natur-, kultur- och friluftsvärden för att stärka biologisk mångfald, livskvalitet och folkhälsa.
- Säkerställ en hållbar förvaltning av mark genom hållbara metoder för att den ska utgöra en resurs för biologisk mångfald, rekreation, livsmedelsförsörjning och klimatanpassning.
- Planera hållbart och långsiktigt genom att skapa en god bebyggd miljö med stärkta gröna samband och ekosystemtjänster.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med Länsstyrelsen inom följande åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald 2020-2023:

- Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd
- Bevara bete och slåtter i jordbrukslandskapet
- Motverka invasiva främmande arter
- Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering
- Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden
- Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster
- Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

Dessa löften fungerar som en handlingsplan för arbetet med naturmiljöer med mångfald.

Vårt arbete med naturmiljöer med mångfald bidrar främst till följande globala mål:

4.3.1. Öka andelen skyddad natur

Håbo kommun har ett hållbarhetslöfte att bilda minst ett nytt kommunalt naturreservat till 2023. Under 2022 har samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram ett förslag till avgränsning för ett nytt kommunalt naturreservat för Lillsjön som ska beslutas politiskt. Tabell 8 visar Håbo kommuns andel skyddad natur, som över flera år legat på samma nivå, 14,6 procent. Jämfört med andra kommuner är

detta en bra andel, men nationella riktlinjer för minsta andel skyddad natur är mer än dubbelt så stor som Håbo kommuns.

Tabell 8 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka andelen skyddad natur. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
15	Skyddad natur totalt, andel (%)	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6

4.3.2. Säkerställ en hållbar förvaltning av mark

Kommunen har tre pågående projekt via den lokala naturvårdssatsningen (LONA). Inom dessa projekt har bland annat en nya vandringsleder etablerats samt inventering och information om invasiva främmande arter genomförts. Under 2022 beviljades ytterligare ett LONA-bidrag för att ta fram en skötselplan för mångbruk av kommunens skogar. Under hösten 2022 har upphandling av konsultstöd genomförts och anvisningen kommer att tas fram under 2023.

Naturvårdsplanen som togs fram och beslutades under året utgör ett viktigt kunskapsunderlag för att skydda värdefulla natur- och rekreationsvärden i kommunen. Dessa värden är viktiga att ta hänsyn till i Håbos framtida samhällsutveckling då de bidrar med ekosystemtjänster på flera olika sätt. Nedan följer några exempel på naturvårdsinsatser som genomförts under året.

Fyra gräsmarksområden i Bålsta har fortsatt att skötas genom ängsslåtter. En hage har hägnats i Ekilla för att kunna skötas med betande djur från och med 2023. Bekämpning av blomsterlupin har genomförts vid Bålsta station, kanadensiskt gullris, snöbär och rönnspirea har bekämpats vid Lillsjön och uppföljning av tidigare bekämpning av jättelokal har genomförts.

I Ekillaåsens naturreservat har skötselinsatser för att hämma den invasiva växten häggmispels utbredning genomförts, samt säkerhetsuggning av granbarkborredöda granar. En hage har hägnats för att kunna skötas med betande djur från och med 2023. Under året har vasslåtter genomförts inom reservatet i samverkan med Länsstyrelsen för att gynna småskalig. Åtgärder för att skylta upp området har även genomförts samt utplacering av sittbänkar. Ingen regelbunden tillsyn genomförs i området, förutom av stranden under badsäsong.

I Granåsens naturreservat har insatser mot invasiva arter såsom häggmispel, jätteslide, vresros m.fl. genomförts, samt hantering av ett mindre antal granbarkborredöda granar. Friluftslivets anordningar har förbättrats genom tillgängliggöra Granåsenstugans WC samt förbättra grill och sittmöjligheter. Området har en regelbunden tillsyn vilket är en förutsättning för att hålla området i bra skick trots det höga besöksstrycket. I området finns en bra samverkan mellan kommunens förvaltningar och föreningslivet genom ett etablerat skötselråd.

Tabell 9 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att säkerställa hållbar förvaltning av mark. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
2	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	7,2	8,5	8,6	9,0	5,3

4.3.3. Planera hållbart och långsiktigt

Det finns ännu inget systematiskt arbete för hur naturområdets värden (dess ekosystemtjänster och biologisk mångfald) ska tillvaratas i hela samhällsbyggnadsprocessen. Genom att i tidigt skede tillämpa ÖPs mark- och vattenanvändningskarta, grönstrukturprogrammets kartunderlag och utpekade naturområden i naturvårdsplanen kan dock underlagen tillstyrka om ett område inte bör exploateras. I de fall som naturmark tas i anspråk för detaljplanering så krävs en MKB då inverkan på naturvärden och ekosystemtjänster kan utredas mer detaljerat. Kommunen har en process, ”hållbarhetskollen”, som används för att analysera samtliga hållbarhetsaspekter vid detaljplaneskedet. Denna process ska utvecklas för att omfatta hela samhällsbyggnadsprocessen.

Enligt hållbarhetslöften ska en rutin för ekologisk kompensation arbetas fram under 2023, vilket kan bidra till att uppnå detta mål. Även arbetet med att integrera ekosystemtjänster i samhällsbyggnadsprocessen kan bidra positivt till detta mål, ett arbete som också behöver systematiseras. Under 2022 har utredning kring möjligheten kring att genomföra ekologisk kompensation påbörjats för en pågående detaljplan. Detta arbete kan utgöra viktigt vägledning för arbetet med framtagande av en rutin.

5. Social hållbarhet

Stora delar av kommunens uppdrag inom skola och omsorg samt kultur och fritid bidrar till social hållbarhet. I de följande avsnitten i kapitel 5 kommer några exempel som särskilt bidrar till hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och hållbarhetsstrategin lyftas upp.

5.1. Delaktighet

År 2030 lever vi i ett Håbo där alla har samma möjlighet att delta och växa. Vi tar vara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större. Det finns en god kommunikation genom dialog och tydlig information. Våra arbetsplatser har specifik information och introduktion för en hållbar arbetsplats.

För att uppnå ökad demokratisk delaktighet ska vi:

- Öka invånarnas inflytande och delaktighet genom att agera transparent, kommunicera, erbjuda kultur- och bildningsverksamhet, ge möjlighet att påverka med dialoger, öppenhet och god synpunktshantering.
- Öka det livslånga lärandet genom att ta vara på kompetens och satsa på långsiktig kompetensutveckling och karriärväxling.

Vårt arbete med delaktighet bidrar främst till följande globala mål:

5.1.1. Öka invånarnas inflytande och delaktighet

Inflytande och delaktighet är grundstenar i ett demokratiskt och välmående samhälle. Detta gäller även för de som är nyanlända i Håbo. För att nå en lyckad integration och integrerat samhälle arbetar Håbo kommun efter följande mål:

- Nyanlända i Håbo kommun har en egen ordnad bostad vid etableringsperiodens slut
- Nyanlända i Håbo kommun blir självförsörjande under etableringsperioden
- 85 procent av eleverna på SFI har klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare
- Nyanlända i Håbo kommun ges förutsättningar och möjligheter till ett aktivt socialt deltagande i samhällslivet

Håbo biblioteks verksamhet bidrar på många sätt till att öka invånarens möjlighet att delta i samhället. Bland annat finns språkcaféverksamheten som bidrar till inkludering och möten mellan människor och ökar språkkunskaper. Bibliotekets verksamhet bidrar även till bildning för alla och ökar individens möjlighet att bidra till, förstå och få inflytande i samhället. Detta är viktiga ingredienser för att kunna vara en aktiv del av det demokratiska samhället.

I augusti 2022 genomfördes demokratidagen för Håbos ungdomar. Håbo kommun har sedan flera år tillbaka beslutat att ge barn och ungdomar en kanal för reellt inflytande genom att årligen anordna demokratidagen för elever i grundskolans årskurs 7 till årskurs 3 i gymnasiet. Representanter från skolorna får där möjlighet att diskutera och komma med förslag och åtgärder utifrån det för året gällande temat. Årets tema var Agenda 2030 och ungdomsrådet hade valt ut 8 stycken av de 17

målen att diskutera under dagen. I mars 2023 genomför ungdomsrådet en hearing med berörda verksamheter kring de handlingsplaner ungdomarna arbetade fram på demokratidagen.

Håbo kommun är med i ett projekt för ungas rättigheter och inflytande tillsammans med kommunerna Victoria Falls i Zimbabwe och Livingstone i Zambia. Projektet finansieras av ICLD via Sida, och drivs i Håbo av ungdomsverksamheten Ung Håbo. Två politiker från varje kommun är kopplade till projektet. De tre deltagande kommunerna ska tillsammans utforska hur organisationerna kan säkerställa att ungdomars rättigheter är bättre skyddade, respekterade och främjas inom kommunen.

Under 2022 har projektet bland annat varit en del av Demokratidagen och Håbo festdag. I oktober tog Håbo emot besök från våra samarbetskommuner. Under besöket fick besökarna träffa politiker, tjänstepersoner och ungdomar. De fick också lära sig mer om ungt entreprenörskap på Fridesgårdsgymnasiet, träffa ungdomsrådet och uppleva svensk kultur. Projektet kommer fortsätta utveckla arbetet med ungas inflytande framöver.

Under 2022 antog Håbo kommun ett bostadsförsörjningsprogram. Det innehåller bland annat följande riktlinjer för attraktiva bostäder för alla:

- Håbo kommun erbjuder attraktiva bostäder för alla skeden i livet, genom att eftersträva ett varierat bostadsutbud som tillgodoser olika gruppers behov.
- All samhällsplanering ska ske utifrån principen om universell utformning. Kommunens plan för full delaktighet är vägledande.
- Nyproducerade bostäder har adekvat tillgång till bredband. Tillgång till bredband i det befintliga beståndet utvecklas av marknaden och genom enskilda initiativ. Kommunens bredbandsstrategi är vägledande

Tabell 10 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka invånarnas inflytande och delaktighet. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
10	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)			52,2	56,3	63,2	
16	Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	82	83	83	83	83	
	Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)			85,9	85,9	85,9	82,8

5.1.2. Öka det livslånga lärandet

Utbildning är en viktig del av vägen till egen försörjning både för unga människor på väg in i arbetslivet och för nyanlända som ska skapa sig en tillvaro i det nya landet och i vår kommun. Utbildning är basen för en trygg anställning som i sin tur skapar förutsättningar för goda uppväxtvillkor för barn och unga med en stabil social situation. Utbildning och arbete är också viktiga delar av människors sociala gemenskap och människors referensramar i flera sammanhang. Verksamheten som Håbo vuxenutbildning erbjuder bidrar till att öka det livslånga lärandet.

Håbo vuxenutbildning bidrar också till att ge människor möjlighet att växa genom bildning och kunskap. Genom kunskap och den stolthet det innebär att bära den ökar människors möjligheter att ta del av samhällsliv och olika gemenskaper. Utbildning bidrar både direkt och indirekt till samhällelig

gemenskap och integration då språket är en nyckel för integration av nyanlända. En examen från vuxenutbildning eller en yrkesutbildning öppnar nya dörrar till vidare utbildning och arbete, vilket är viktiga vägar till en bättre sits, ekonomiskt och socialt. Att kunna yrkesväxla är en allt viktigare del av ett hållbart arbetsliv.

Även bibliotekets verksamhet bidrar till det livslånga lärandet, bland annat genom

- Digital hjälp och handledning som minskar det digitala utanförskapet
- Tillgängliga medier och läsning som på olika sätt tillgängliggör läsning för alla
- Läsförfrämjande aktiviteter som talbokscirkel för personer med synnedsättning, bokcirkel och studiegrupp på finska. Även underhållning på äldreboenden
- Informationsträff om att bli god man genom Överförmyndarförvaltningen i Uppsala
- Informationsträff om hur man betalar säkert på nätet

5.2. Jämlikhet

Året är 2030 och i Håbo finns en plats för alla och ingen lämnas utanför. Olika förmågor och resurser tas tillvara. Inom Håbo kommun finns inkluderande och jämställda arbetsplatser med rättvisa arbetsvillkor och en nolltolerans när det gäller diskriminering. Ett gott och respektfullt bemötande är nödvändigt för att lyckas med detta.

För att uppnå jämlikhet ska vi:

- Öka jämställdheten genom att arbeta med normer och attityder.
- Öka kunskapen om allas lika rätt genom diskussion och förståelse.

Vårt arbete med jämlikhet bidrar främst till följande globala mål:

5.2.1. Öka jämställdheten

Håbo biblioteks verksamhet bidrar till att öka jämställdheten, bland annat genom att

- Minoritetsspråken har en viktig plats i bibliotekets verksamheter och medieutbud
- Fortsätta arbeta med HBTQ+
- Erbjuder kostnadsfri tillgång till datorer och digitala resurser (databaser, e-medier)

Håbo kommuns arbete med daglig verksamhet identifierar behov, önskningskrav och krav, och skapar utifrån dessa grunder verksamhet som uppfyller uppdraget om meningsfull sysselsättning för de som står långt från arbetsmarknaden. Kommunen erbjuder en arbetsplats för alla där det är viktigt må bra, trivas, utvecklas, uppleva sig behövd och i ett socialt sammanhang.

Kommunen erbjuder även en rik fritid för alla, genom att bland annat driva fritidsbanken och informera om fritidsaktiviteter. Hos fritidsbanken kan alla invånare låna fritidsutrustning helt gratis, och på så sätt minska tröskeln för ett aktivt fritidsliv.

Ung Håbos verksamhet bidrar till jämlikhet bland annat genom att erbjuda fritidsverksamheter till minoritetsgrupper. Bland annat erbjuds:

- Mötesplats för unga HBTQ-personer
- Mötesplats för unga och unga vuxna med funktionsvariation

Även fysiska aspekter behöver beaktas för att ett samhälle ska vara jämställt och tillgängligt för alla. Därför arbetar kommunen med att tillgängliggöra våra naturmiljöer. En tillgänglighetsanpassad grillplats har etablerats på Bålstaåsen. Vid Kvarnkojan på Granåsen har tillgängligheten förbättrats ytterligare genom att byta ut en av grillarna till en tillgänglighetsanpassad samt att den allmänna toaletten har försetts med ramp.

Tabell 11 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka jämställdheten. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	4,5	4,5	4,8	4,1		
1	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,58	0,76	0,90	0,86	0,74	
5	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	28,4	29,5	29,0	32,0	29,6	30,1
5	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	35,8	34,7	35,1	36,7	37,2	36,9
5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	77,8	77,6	77,7	78,8	78,4	
11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	15,5	13,5	13,4	12,7	12,7	

5.2.2. Öka kunskapen om allas lika rätt

Håbo biblioteks verksamhet bidrar till att öka kunskapen om allas lika rätt, bland annat genom att Agenda 2030 och de globala målen lyfts med jämna mellanrum i biblioteket genom exempelvis utställningar, föredrag och bokskyltningar. De håller även en utbildning för personal inom rasism och likvärdigt bemötande.

5.3. Trygga mötesplatser för alla

År 2030 erbjuder Håbo kommun möjligheter till mötesplatser för människor i olika åldrar och olika faser av livet. Det engagemang som finns i föreningar och hos invånare tas tillvara. Invånarna upplever att det finns gott om mötesplatser som tillgodoser den efterfrågan och de behov som finns. Trygghet och gröna värden är viktiga beståndsdelar för mötesplatserna.

För att uppnå trygga mötesplatser för alla ska vi:

- Öka insatser för att den upplevda tryggheten ska öka genom ett nära samarbete mellan kommun, andra myndigheter, föreningsliv, civilsamhälle och näringsliv.
- Öka möjligheten till möten genom att erbjuda trygga, inkluderande, gröna och tillgängliga miljöer och lokaler där friluftsliv och idrottsaktiviteter kan ske spontant, nära bostaden, i skolan eller inom det lokala föreningslivet.

Vårt arbete med trygga mötesplatser för alla bidrar främst till följande globala mål:

5.3.1. Öka insatser för att den upplevda tryggheten ska öka

Håbo kommun har under flera år tecknat ett medborgarlöfte med polisen som innehåller en färdplan med prioriterade aktiviteter för att öka tryggheten i Håbo. För 2022 var följande aktiviteter prioriterade:

- Polisiär närvaro av uniformerad eller civil polis på prioriterade platser
- Förebyggande arbete mot alkohol, tobak och narkotika, genom:
 - Informationsutdelning ”Håbo mot langning”
 - Nattvandring via föreningslivet
 - Fältverksamhet
 - Insatser mot droganvändning bland ungdomar
 - Värderingsövningar, attityder och handlingsmönster fällande tobak och alkohol
- Förberedande åtgärder i den fysiska miljön, genom:
 - Arbeta för en trygg fysisk närmiljö
 - Trygghetsvandring
- Medborgardialog genom:
 - PAR (polis, ambulans och räddningstjänst) – metod för att stärka relationen mellan ungdomar och blåljuspersonal
 - Trygghetsundersökning under Håbo festdag

Tabell 12 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka den upplevda tryggheten. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
4	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)		74,1		69,5	69,5	
10	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)						31
16	Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)						33
16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv.	816	710	707	690	779	
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%)			55	44		56

5.3.2. Öka möjligheten till möten

Under 2022 har kommunen genomfört eller påbörjat flertalet fysiska åtgärder för att öka möjligheten till möten i våra naturområden. Åtgärderna har genomförts inom ramen för flera LONA-projekt samt genom investeringsmedel, och i form av etablering av friluftsanordningar som grillplatser och bänkar samt uppmärkning av stigar (Blå stigen) och vandringsleder (Björkbackaslingan, Vattunödsleden och Stenhuggarslingan). Längs med Dalstigen har ett senioranpassat utegym och sittplatser etablerats. Även Kornparken, Granåsen och Sågarbacken har även försetts med utegym. Flera lekplatser i parkmiljö har fått en rejäl ansiktslyftning under året (Kornparken, Sågarbacken och Banankontakt)

och etablering av en parkmiljö som är anpassad för äldre vid Skeppsgården har påbörjats. Förnyelse av Skeppsparken har påbörjats efter genomfört VA-arbete.

Kommunen erbjuder en trygg och aktiv fritid för alla unga genom bland annat Ung Håbos mötesplatser. Det finns tre mötesplatser i kommunen, Generator och Aktivitetsparken i Bålsta och Slottsgården i Skokloster som erbjuder gratis aktiviteter året om för barn och unga mellan 11-19 år. Även socialförvaltningen i Håbo bidrar till trygga möten genom att erbjuda verksamhet och lokaler för invånare med olika behov.

Bostadsförsörjningsprogrammet som antogs under 2022 innehåller bland annat följande riktlinjer för trivsamma boendemiljöer:

- Kommunen utvecklar goda boendemiljöer med plats för rekreation och aktivitet i takt med att bostadsbeståndet byggs ut. I det befintliga bostadsbeståndet säkerställs att samtliga invånare har tillgång till aktivitetsytor och mötesplatser. Det är av särskild vikt att barnperspektivet beaktas.
- I Håbo kommun eftersträvas goda boendemiljöer genom lokalt anpassad arkitektur och estetisk utformning. Kommunens arkitekturpolicy ska vara vägledande.
- Delaktighet, transparens och öppenhet ska säkerställas vid planering av nya bostadsområden. Vid planering av större bostadsområden ska särskilda informationsinsatser och dialogaktiviteter genomföras i tidiga skeden för att nå ut till en bredare målgrupp.

5.4. God hälsa och arbetsmiljö

År 2030 fortsätter Håbos hälsofrämjande arbete ge människor möjlighet att öka kontrollen över sin hälsas utveckling. Hälsoklyftorna minskar och alla, barn som äldre har en meningsfull fritid och vardag. Håbo kommun erbjuder säkra arbetsmiljöer som gynnar välbefinnande och hälsa. Sunt arbetsliv är ledord för arbetsmiljöarbetet som är långsiktigt och systematiskt där åtgärder vidtas direkt vid behov. Det finns en stolthet över att studera och arbeta i eller för Håbo kommun.

För att uppnå god hälsa och arbetsmiljö ska vi:

- Minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa genom att arbeta förebyggande och erbjuda generella främjande insatser anpassat efter olika målgruppers behov.
- Öka utbudet av frukt och grönt genom att alltid erbjuda frukt, grönsaker, rotfrukter, baljväxter i eller till de måltider som serveras.
- Öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg genom att erbjuda individuell studieanpassad undervisning i anpassade lokaler och möjliggöra kompetensutveckling.

Vårt arbete med god hälsa och arbetsmiljö bidrar främst till följande globala mål:

5.4.1. Minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa

Håbo kommun arbetar mycket för att vara en bra arbetsgivare. Exempel på åtgärder som vidtagits under 2022 är:

- Lokalvårdsenheten har startat ett samverkansforum: Driftsamverkan och samplanering för att uppnå ekonomiska, tidsmässiga och personalmässiga synergieffekter och undvika dubbelbokningar och verksamhetskrockar som tidigare inneburit dubbelarbete och merkostnader
- Fridegårdsgymnasiet har en arbetsmiljögrupp som består av skyddsombud, elevskyddsombud samt skolintendent. Skolintendenten arbetar nära rektor med skolans arbetsmiljö. Ett bra arbetsmiljöarbete kräver att alla på arbetsplatsen är engagerade. Engagemangsindex bland personalen har stigit från 77 till 80.
- Ett kontinuerligt arbete har inletts på flera håll inom socialförvaltningen med att rekrytera heltidsanställd tillsvidarepersonal.
- Äldreomsorgen fortbildar personal inom bland annat demens och undersköterskeutbildning
- Gemensamma friskvårdsaktiviteter och hälsomål har införts inom äldreomsorgen
- Ökat samarbete mellan arbetsmarknadsenheten och äldreomsorg i syfte att vara en inkluderande arbetsplats, minska arbetsuppgifter för undersköterskor samt öka social samvaro för våra äldre.

För att säkra arbetsmiljön för kommunens elever genomfördes under 2022 en enklare GIS-analys av befintliga skolor/förskolors skolgårdsyta. Analysen visar att många skolor/förskolor än så länge har tillräckligt stora utemiljöer, men att det finns en tendens att skolgårdarna blir allt mindre. Analysen visar på att särskilt flera förskolor har små friytor, vilket är anmärkningsvärt med tanke på små barns stora behov av aktiv utelek och motorisk utveckling.

Under 2022 inleddes även arbetet med att ta fram en strategi för suicidprevention. Beslut om strategin väntas fattas under 2023. Håbo kommun har ett långsiktigt arbete med att främja hälsa, utbilda i suicidprevention och förebygga suicid.

Tabell 13 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet om god hälsa och arbetsmiljö. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2	Invånare med fetma, andel (%)	20					20
3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	73					69
3	Medellivslängd kvinnor, år	84,1	84,1	84,1	84,1	84,1	
3	Medellivslängd män, år	81,2	81,4	81,1	81,1	81,7	
3	Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)						81,6
3	Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv.	2 140	2 184	2 371	2 563	2 575	
3	Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv.	296,2	288,4	267,0	215,8	208,1	
	Invånare 16-84 år som besväras av ångslan, oro och/eller ångest, andel (%)						37,7
	Invånare 16-84 år som känner sig stressade, andel (%)						17,1
	Regelbunden behandling med sömn-/lugnande medel kommun, antal personer/1000 inv.			28,1	27,3	24,7	
	Invånare med bra självskattad tandhälsa, andel (%)						71
	Invånare med riskabla alkoholvanor, andel (%)						15
	Invånare som röker dagligen, andel (%)						7
	Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8-12, andel (%)			3,7	5,2	5,0	
	Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)						61
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv. 13-20 år			19	19	18	

5.4.2. Öka utbudet av frukt och grönt

Fruktkorgarna som tidigare fanns på flera av kommunens arbetsplatser togs bort under pandemin och har inte återinförts. Kommunens måltidsservice erbjuder alltid grönsaker i samband med måltiderna.

5.4.3. Öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg

Ett kontinuerligt arbete pågår i kommunens skolor för att öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg. Siffror för 2022 från nationella databasen Kolada visar att andelen elever i årskurs 9 som gick ut med godkända betyg var 76,3 procent och andelen gymnasieelever med examen inom 4 år var 71,8 procent, vilket är en ökning från 2021 (Bild 8 och 9).

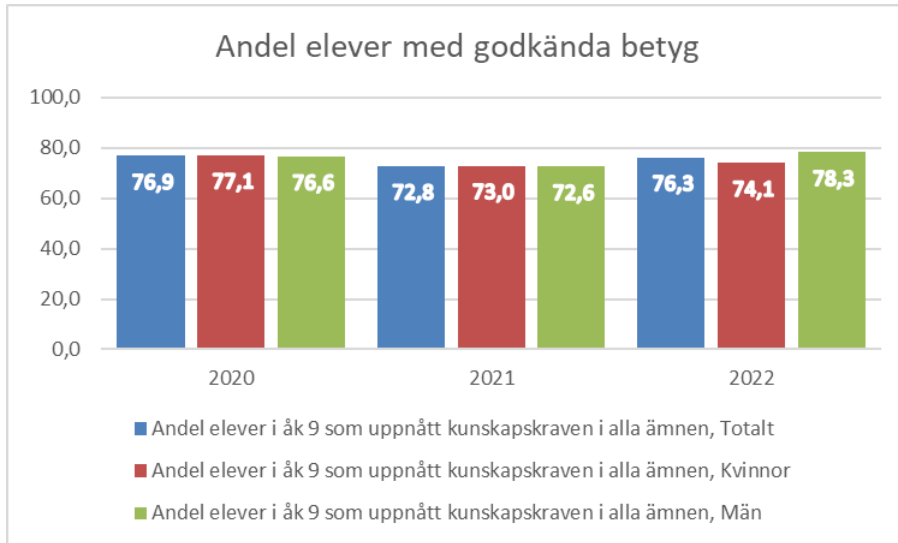

Bild 8 visar procentandelen av elever i åk 9 i Håbo som gått ut grundskolan med godkända betyg (källa: Kolada, 2023)

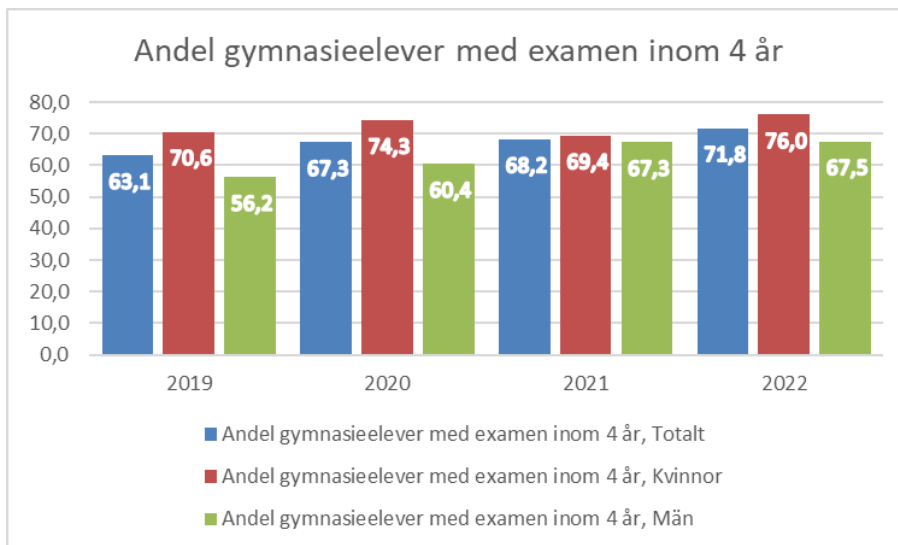

Bild 9 visar procentandelen av gymnasieelever i Håbo som tagit ut examen inom 4 år (källa: Kolada, 2023)

Tabell 14 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka andelen med godkända betyg. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
4	Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	85,9	87,2	87,9	88,7	88,6	
4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87,9	91,5	83,0	88,9	83,1	88,7
4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	69,3	69,8	63,1	67,3	68,2	71,8
4	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	72,1	78,5	78,5	82,5		
4	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	32,6	33,0	33,3	33,7	34,8	

6. Ekonomisk hållbarhet

6.1. Hållbara inköp

År 2030 skapar vi långsiktiga och medvetna affärer i Håbo där våra resurser används hållbart. Det gör vi genom att förbereda oss väl innan vi gör våra inköp. Vi använder våra medel på ett ansvarsfullt sätt och våra hållbarhetskrav är välplanerade och möjliga att följa upp. Korruption motverkas och goda arbetsvillkor säkerställs. Det cirkulära och lokala gynnas.

För att uppnå hållbara inköp ska vi:

- Öka långsiktigheten i våra inköp genom att förvalta de investeringar som görs, välja hållbara alternativ och använda livscykelanalyser i våra beslut kring investeringar.
- Minska mängden avfall som går till energiåtervinning genom cirkulär ekonomi där återanvändningen och materialåtervinningen ökar samt uppkomsten av avfall förebyggs.
- Öka hållbarhetskraven på de inköp vi gör genom att ställa tydliga miljökrav och sociala krav där så är möjligt och följa upp dem kontinuerligt.

Vårt arbete med hållbara inköp bidrar främst till följande globala mål:

6.1.1. Öka långsiktigheten i våra inköp

Håbo kommun arbetar för att göra hållbara val vid inköp av livsmedel till våra verksamheter. Gällande kommunens mål att servera svenskt kött är måluppfyllelsen nära 100 procent. Andelen ekologiska inköp har varierat mellan 31-35 procent då tillgången på ekologiska livsmedel har varierat under året. Menyplaneringen genomsyras av råvara utifrån säsong.

Även valet av produkter vid renovering eller utbyten av väsentliga komponenter i våra byggnader ska göras utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Bibliotekets och fritidsbankens verksamheter bidrar till cirkulär ekonomi genom att erbjuda lån av bland annat böcker och fritidsutrustning och bidrar därmed till minskad konsumtion.

Tabell 15 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka långsiktigheten i våra inköp. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
12	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	28	40	36	35	33

6.1.2. Minska mängden avfall som går till energiåtervinning

Avfallsverksamheten har detta mål som kärnuppdrag och arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor. Bland annat i arbetet på återvinningscentralen, där stort fokus har lagts på att inspirera till återbruk, återanvändning och minskad konsumtion, ökad sortering av olika avfallsslag vilket ligger i linje med mål 11 och 12 i Agenda 2030.

Återvinningscentralen har ett samarbete med Bålsta centrum, där avfallsverksamheten haft fem utställningar med olika teman. Fokus har varit avfallsminimering och att uppmuntra till

återanvändning och återbruk. Inför julen hade återvinningscentralen en miniskattkammare fylld med julsaker i Bålsta centrum, samtidigt som det erbjöds julpyssel av återbrukat material samt möjlighet att prata med olika tjänstemän från kommunen om bland annat belysning, hållbarhet, naturområden och avfallshantering.

I samarbete med Naturskyddsföreningen, Internationella kvinnors förening och Björksäterkyrkan genomfördes under året två klädbytdagar. En klädbytdag är en rolig, social och helt gratis aktivitet som ger konkret miljönytta. I samband med ena klädbytdagen genomfördes en informationskampanj med tema textilier, *Europa minskar avfallet - tema textilier*.

På återvinningscentralen har verksamheten utökat återbruket av byggmaterial samt ökat insamlingen av kabel, blybatterier och metall. Återvinningscentralen har även påbörjat ett samarbete med arbetsmarknadsenheten och integrationsnätverket, för att tillsammans arbeta för ökad förståelse för återbruk, möjlighet till mer återbruk genom exempelvis renovering av möbler och cyklar, samt ökad integration i samhället. På återvinningscentralen pågår ett försök med att samla in trädgårdsavfall för flisning på plats för att minimera antalet transporter. Återvinningscentralen har även genomfört flera sorteringsutbildningar för företagare och verksamheter och deltagit i Näringslivs morgonsoffa, detta för att öka både kunskapen hos och samarbetet med näringslivet. Mobila återvinningscentralen har kommit till Skokloster igen efter två års uppehåll under pandemin, det har varit mycket uppskattat.

Ett annat fokus har varit att öka den digitala kommunikationen, både externt och internt. Verksamheten har fortsatt lansera avfallsappen som nu har över 6000 användare, tagit fram fler e-tjänster och utvecklat de som redan finns. Avfallsappen har uppdaterats med bland annat ny layout och nya funktioner samt ny server med hög prestanda och säkerhet.

Tillsammans med Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har avfallsverksamheten gett E.ON i uppdrag att återvinna den flygaska som uppstår vid produktionen av kraftvärme. Ragn-Sells anläggning för återvinning av flygaska ligger alldeles intill E.ON, vilket gör transportvägen för askan minimal. Genom att återvinna flygaska bidrar kommunerna till att råvaror används om och om igen i en allt mer cirkulär ekonomi.

Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har genomfört gemensam plockanalys samt en kundundersökning som båda visar på bra resultat. Kommunerna har även genomfört en utvärdering i syfte att se vad som kan utvecklas och förbättras inom samverkan. Resultatet av utvärderingen kommer att bearbetas i en workshop under januari 2023. Plockanalysen är en av få plockanalyser hittills i Sverige av alla åtta fraktionerna i fyrfackssystem, och visade följande resultat:

- 40 % mindre restavfall sedan fyrfackssystemet infördes
- 50 % mindre förpackningar och returpapper i restavfallet
- Mindre matsvinn än tidigare – Från 30 till 10 % hos villorna
- Hög källsorteringsgrad:
 - Matavfall: Villor 89 %, lägenheter 78 %
 - Förpackningar och returpapper i fyrfackssystemet: Upp till 90 %
- 80-95 % renhet på utsorterade fraktioner utom för plastförpackningar.
 - Rätt material
 - Felsorterat ej förpackning (t.ex. engångshandskar, munskydd)
- 90 % av hushållen i småhus tycker det är *väldigt enkelt* eller *enkelt* att sortera sitt avfall.

Under året har även arbetet med en gemensam avfallsplan tillsammans med Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner genomförts. En av utgångspunkterna i den nya avfallsplanen är Håbo kommuns vision, *Vårt framtida Håbo*, som pekar ut att kommunen ska vara hållbara Håbo, där de tre dimensionerna ekologiskt, social och ekonomisk hållbarhet finns med. En annan utgångspunkt är kommunens hållbarhetsstrategi där övergripande mål för samtliga hållbarhetsdimensioner finns definierade. Avfallsplanen antogs 2022 och innehåller följande målområden med tillhörande indikatorer och aktiviteter:

- Avfallsmängderna ska minska genom förebyggande och återanvändning.
- Materialåtervinning och biologisk återvinning ska öka.
- Nedskräpning och annan negativ miljöpåverkan ska minska
- Förtydliga, förenkla och uppmuntra så att det blir lätt att göra rätt.

Utöver avfallsenhetens arbete har hela kommunorganisationen under året arbetat med att se avfall som en resurs. Nedan är några exempel på åtgärder

- IT ställer krav på att leverantören ska erbjuda återbruk av all utrustning, och i sista hand återvinns utrustning.
- Projekten har en bra planering av masshantering, vilket både sparar kommunen pengar, minskar växthusgasutsläpp och minskar avfall.
- Måltidsservice har kontinuerlig matsvinnsmätning i de flesta kök och källsorterar köksavfall.
- Lokalvårdsenheten har samarbetat med Friddegårdsgymnasiet gällande återvinningssystemet på skolan och bidragit med input. Under året har det utökats med återvinningsstationer i olika delar av skolan efter önskemål från elever och personal.
- Daglig verksamhet har en arbetsgrupp på återvinningscentralen som ansvarar för skattkammaren, demonterar exempelvis elektronik, kablar och böcker för att återvinna så många olika material som möjligt, samt kontrollerar och återställer spel och pussel inför försäljning åt Röda Korset.
- Flera verksamheter har valt att inte köpa in nya möbler vid renovering eller uppfräschning av utrymmen. Istället är en del ärvt från andra verksamheter och annat är hämtat från återvinningscentralen.

Tabell 16 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att minska mängden avfall som går till energiåtervinning. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
12	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	595	521	523	583	546
12	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	42	37	35	36	46

6.1.3. Öka hållbarhetskraven på de inköp vi gör

Som upphandlande myndighet med stora summor pengar som investeras och spenderas har Håbo kommun stor möjlighet att påverka med de krav som ställs i upphandlingar. I kommunens upphandlingspolicy står det att kommunen ska ställa hållbarhetskrav vid våra upphandlingar. Under året har därför ett arbete inletts för att ta fram riktlinjer för ökade hållbarhetskrav vid upphandlingar.

Vid upphandling av fordon eller transporttjänster har kommunen stor hjälp av att delta i projektet ”Fossilfritt 20230” som drivs av BioDriv Öst. De kan bistå med råd och stöttning vid upphandlingar som leder mot en fossilfri kommun.

Samtliga IT-avtal för avrop av produkter innehåller (eller vid förnyelse, kommer att innehålla) krav på efterlevnad av kommunens mål inom hållbarhet. Ramavtal mot kammarkollegium eller Adda används, vilket borgar för att krav på ISO-standard 14001 uppfylls vid hantering av produktion och återbruk av utrustning. Produkter ska vara certifierade enligt regelverk från EU och eller TCO-standard.

6.2. Struktur och system

Året är 2030 och i Håbo är det lätt att göra rätt. Vårt arbete utgår från långsiktighet och regelbundenhet. Det är ordning och reda i alla led. Håbo kommuns hållbarhetsarbete kännetecknas av ständiga förbättringar. Struktur tillsammans med gemensamma mål och tydligt ledarskap gör förbättringarna möjliga.

För att uppnå struktur och system ska vi:

- Öka tillgången till digitala möjligheter genom att arbeta för att alla ska ha tillgång till snabbt bredband samt stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- Öka antal arbetstillfällen i Håbo kommun genom att ge förutsättningar för hållbara lokala företag, nyetableringar och verksamheter.

Vårt arbete med struktur och system bidrar främst till följande globala mål:

6.2.1. Öka tillgången till digitala möjligheter

Under året har kommunen arbetat för att erbjuda fler digitala möjligheter och verktyg vid kontakt med kommunen. Bland annat har ett arbete inletts med att ta fram en digital företagslots, med syftet att underlätta all kontakt med kommunen. Arbetet med företagslotsen fortsätter under 2023. Även hemsidan genomgår en uppdatering för att öka tillgängligheten till digital information.

Tabell 17 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka tillgången till digitala möjligheter. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021
9	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	71,4	76,4	85,4	88,4	90,0

6.2.2. Öka antal arbetstillfällen i Håbo kommun

Under året har det startats en näringslivsgrupp på kommunen för att öka förståelsen för näringslivsperspektivet i samhällsbygget. Det har även genomförts en workshop med aktörer från näringslivet, politiken och tjänsteorganisationen för att utveckla företagsklimatet i Håbo, i enlighet med planen "Tillsammans mot 4,0".

Arbetsmarknadsenheten har startat ett nätverk för företagare med fokus på att utveckla socialt entreprenörskap. Lokala näringsidkare som vill ta ett större socialt ansvar uppmuntras bland annat att

i större utsträckning erbjuda arbetstillfällena eller praktikplatser till de som står långt från arbetsmarknaden.

Näringslivsenheten har medverkat på en rad olika utbildningar för att öka kunskapen om företagets behov och förutsättningar, för ett hållbart och livskraftigt näringsliv. Utbildningar som enheten har genomfört är:

- Så påverkar de tre hållbarhetsdimensionerna alla företag
- Hur mångfald och jämställdhet kan öka företagets lönsamhet
- Hållbarhet – för ökad lönsamhet och framtidsförsäkring
- Aktuella trender och regelverk inom hållbarhet

Tabell 18 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka antal arbetstillfällena i Håbo. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	67	74	72	75	73	
11	Demografisk försörjningskvot	0,81	0,81	0,81	0,80	0,80	0,79
16	Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag			2,8	6,6	12,0	4,3

6.3. God etik och moral

År 2030 är Håbo en kommun där ansvarsfullhet, tillit och rättvisa är grunden för god samhällsstyrning, fri från onödiga konflikter. Kommunens värdegrund ska även synas i vårt sätt att agera. Det finns utrymme för konsekvensanalyser och reflektion för att kunna ta långsiktiga beslut och hålla en budget i balans. Medvetenhet och regelbunden avstämning är en självklarhet för att ständigt underhålla och upprätthålla god etik och moral.

För att uppnå god etik och moral ska vi:

- Öka andelen långsiktigt hållbara investeringar genom att investera och bygga resurseffektivt och genom att vårda det nuvarande och framtida värdet av våra tillgångar.
- Öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle genom att ge möjligheter till arbete och egenförsörjning där civilsamhällets kraft och engagemang tas tillvara och man snabbt kommer in på arbetsmarknaden.

Vårt arbete med god etik och moral bidrar främst till följande globala mål:

6.3.1. Öka andelen långsiktigt hållbara investeringar

Håbo kommun arbetar med miljödiplomering i exploateringsprojektet Tvåhus utifrån en modell framtagen av kommunen. Det första exploateringsprojektet som miljödiplomerades var Logistik Bålsta kv. 3-4:s entreprenad där bland annat byggandet av Björnängsvägen ingick. Det diplomerades enligt NCC:s miljödiplomering. Inom kommunens markförvaltning har kommunen sett över

arrendeavtalen och börjat att ställa hållbarhetskrav.

Kommunens fastighetsinvesteringar i nyproduktion har som ambition att alla projekt ska uppfylla kraven för lägst Miljöbyggnad silver, men inget krav på certifiering. Miljöbyggnad är ett svenskt system för miljöcertifiering av byggnader. I lokalförsörjningsplanen finns numera skrivningar om att vård och restaurering av befintliga byggnader och anläggningar ska prioriteras framför nyproduktion.

Under 2022 invigdes Håbo kommuns nya resecentrum. Byggnationen av resecentrum har ett genomgående hållbarhetstänk med fokus på cirkularitet. Nedan följer några exempel på hållbarhetsaspekter vid byggnationen:

- Tegelfasaden är murad av återbrukat tegel, vilket sparar naturresurser och energi eftersom nytt tegel inte behöver produceras. Även väggarna inomhus muras med återanvänt tegel.
- Balkarna och innerväggarna uppgörs framför allt av trä som skapar en lugn atmosfär, har lågt koldioxidavtryck och är lätt att återbruka.
- Taket är täckt av sedumväxter, vilket skyddar takets tätskikt och binder luftföroreningar. Sedumtaket kan också bidra till en jämnare inomhustemperatur och hjälper till att ta hand om dagvatten som till exempel regn och smält snö.
- Skärmtaket från resecentrum ut mot busstorget ska förses med solceller som i sin tur effektiviserar försörjningen av elförbrukningen.

Bostadsförsörjningsprogrammet som antogs under 2022 innehåller bland annat följande riktlinjer för ”Samhällsbyggnad med helhetssyn” och ”Hållbart byggande”:

- Nyproduktionen av bostäder sker balanserat i etapper och samspelar med befolkningsutvecklingen och infrastrukturplaneringen.
- Kommunen har framförhållning i bostadsproduktionen och god planberedskap för att möta befolkningsökningen.
- Kommunen tillgodoser det långsiktiga behovet av kommunalt ägd mark genom strategiska markförvärv.
- Behovet av kommunal service i form av skola, förskola, äldreomsorg, LSS-boenden, fritidsanläggningar med mera ska beaktas i planläggningen. Kommunens strategiska lokalförsörjningsplan är vägledande.
- Bostäder som produceras i kommunens tätorter har goda gång- och cykelförbindelser till hållplats för kollektivtrafik. Med goda avses trygga, säkra och gena. Kommunens cykelstrategi och riktlinjer är vägledande.
- Vid exploatering ska bevarande av sammanhängande grönytor och naturområden säkerställas. Tillgängligheten till naturen säkras genom gena stråk. Kommunens grönstrukturprogram är vägledande.
- Klimatanpassningsperspektivet ska integreras i kommunens fysiska planering. Kommunens grönstrukturprogram är vägledande.
- Nyproduktion genom varsam komplettering av befintlig bebyggelse, som på ett effektivt sätt nyttjar befintlig infrastruktur och har möjlighet att utveckla serviceutbudet prioriteras högt.
- Håbo kommun eftersträvar hållbart byggande. Hållbara material och metoder samt energieffektiva lösningar ska eftersträvas så långt som möjligt. Kommunens markanvisningspolicy är vägledande när kommunen anvisar mark för byggande

6.3.2. Öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle

Håbo kommun arbetar i hög omfattning för social- och ekonomisk hållbarhet genom arbetsmarknadsenhetens arbete med att minska utanförskapet och ger fler individer möjlighet till egen försörjning.

Tabell 19 visar Håbo kommuns status för de nyckeltal från nationella indikatorsystemet Kolada, som är relevanta för målet att öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle. Tänk på att färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25 % bästa resultaten får grön färg, de 25 % sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
8	Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	212,4	212,0	224,7	229,7		
8	Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	8,6	9,2	7,9	8,3		
8	Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	2,0	2,0	2,0	2,5	3,0	2,5
8	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	85,2	85,0	84,5	83,5	84,5	